

Handleiding zelf met een wormenbak compost maken.

Compost in de bodem zorgt ervoor dat planten in de tuin en in potten beter groeien. Maar lang niet alle compost die je kan kopen is van een goede kwaliteit.

Wanneer je zelf compost maakt van tuin en keukenafval heb je heel veel invloed op de kwaliteit ervan. Veel mensen met een tuin zetten een compostvat in de tuin waarin ze het tuin- en keukenafval omzetten tot compost.

Maar wat als jij of je ouders geen tuin hebben maar wel heel veel planten in potten, die graag wat goede compost willen? Dan is er geen plek voor compostvat.

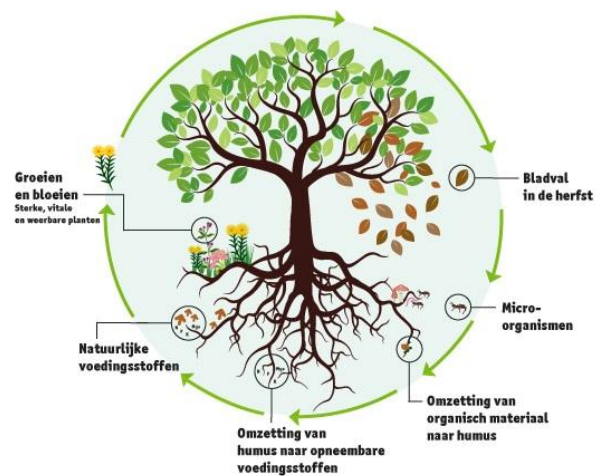
Voor een kleine wormenbak is in elk huis wel een plekje te vinden en in een wormenbak zorgen o.a. wormen ervoor dat van tuin- en keukenafval een heel goede compost wordt gemaakt.

Maar wat is eigenlijk composteren?

In de natuur loopt alles via gesloten kringlopen. Afval bestaat niet.

Alles wat sterft, verteert tot compost/humus en is weer voedsel voor andere levende planten of dieren.

Composteren is feitelijk het nabootsen van het natuurlijke proces van omzetten van organisch afval tot compost/humus op een gecontroleerde wijze in een daarvoor geschikte ruimte.

Waarom compost in de bodem?

Goede compost in de bodem vormt een goede basis voor zowel de sier- als groentetuin en voor planten in potten. Dus eigenlijk voor alle planten:

1. Het verbetert de structuur van de bodem en regelt de doorlaatbaarheid van vocht en zuurstof.
2. Vocht wordt beter vastgehouden, zodat in droge periodes minder vaak hoeft te worden gespreid.
3. Bovendien activeert compost het leven in de bodem en slaat het voedingsstoffen voor planten op.
4. Dat actieve bodemleven zorgt ervoor dat de voeding in de bodem beter door de planten kan worden opgenomen, waardoor je gezonde en sterke planten krijgt.

Waarom een wormenbak?

Woon je op een etagewoning of in een appartement zonder tuin met hooguit een terras of een balkon, dan is een compostvat geen optie.

Een wormenbak kan dan een mooi alternatief zijn.

Het beheren van een wormenbak luistert wel nauwkeuriger dan dat van een compostvat. Je kan kant-en-klare bakken kopen maar daar hangt wel een prijskaartje aan. De meeste bakken die je koopt hebben ook een aftapkraantje waarmee je gemakkelijk het vocht dat tijdens het proces vrijkomt kan aftappen.

Zelf een wormenbak maken!

Je kan ook zelf een wormenbak maken

Minimaal bestaat een bakkenset uit 3 bakken o.i.d. Het kan bijvoorbeeld al met 3 gelijke emmers, waarvan één met deksel.

Ook als je een set opbergbakken aanschaft, waarvan een met deksel zal dat altijd een stuk voordeliger zijn dan een complete wormenbakkenset kopen.

Bij IKEA kan je voor c.a. € 15,- een set van 3 opbergbakken met één deksel kopen waarmee je een goed werkende wormenbak kan maken.

In 2 van de 3 bakken boor je een groot aantal gaatjes in de bodem van c.a. 4 mm. Via deze gaatjes kruipen de wormen van de ene naar de andere bak. Zorg er daarom voor dat er geen bramen aan de gaatjes zitten.

Wormenbak opstarten en onderhouden.

Omdat je met levende dieren werkt moet je verstandig te werk gaan. Als je een goed werkende wormenbak wilt beginnen ga dan als volg te werk:

- De bak zonder gaatjes wordt de onderste bak.
- Leg daarin bijvoorbeeld twee kleine klinkertjes van c.a. 5 cm hoog.
- Zet een van de bakken met gaatjes op de klinkertjes, dit noemen we bak twee.
- Strooi een laagje vochtig gemaakte snippers van bio-karton of eierdoos in bak twee.
- Doe er wat gft-afval bij
- Nu kan er een startset met wormen in bak twee worden losgelaten. Het beste is om wat wormen te vragen van iemand die een goed draaiende wormenbak heeft. Niet alle wormen zijn geschikt. De beste keuze is tijgerwormen.
- Strooi met enige regelmaat wat licht verteerbaar groenafval in de bak. In het begin niet te veel tegelijk. De wormen moeten het binnen enkele weken op kunnen eten. Het moet de kans krijgen om te gaan rotten.
- Na c.a. 2 á 3 maanden hebben de wormen de eerste compost gemaakt.
- Wanneer de laag compost c.a. 3 á 4 cm dik begint te worden plaats je de derde bak in bak 2.
- Vanaf nu strooi je het groenafval in bak 3.
- Zodra de wormen al het groenafval van bak 2 hebben verteerd, zullen ze via de gaatjes naar bak 3 verhuizen.
- Als (bijna) alle wormen verhuisd zijn naar bak 3 kan je de compost van bak 2 gaan oogsten.
- Bak 3 kan je nu op de klinkertjes plaatsen (bak 3 wordt nu bak 2) en de lege bak 2 (wordt nu bak 3) kan op bak 2 geplaatst worden.
- Het groenafval wordt nu in bak 3 gestrooid en het proces herhaald zich.

Wees voorzichtig met wat je aan de wormen geeft!

Een wormenbak is een kleine ruimte waarin een groot aantal wormen leeft. Wanneer je de verkeerde dingen aan de wormen voert kan de hele wormenpopulatie verloren gaan. Wees daarom voorzichtig met wat je in de wormenbak doet en houdt het volgende goed in de gaten:

Wat mag niet in de wormenbak?

Alle resten van voedsel dat is gebakken, gebraden, gekookt of in de oven is geweest.

Brood en gebak.

Theezakjes in piramidevorm.

Wortels van tuin en kamerplanten.

Dikke takken,

Kattenbakvullingen en uitwerpselen.

Gekookte en bewerkte eierschalen.

Fijn grasmaaisel (slaat dicht).

Wees voorzichtig met onkruiden er zitten ook giftige soorten bij.

Wat mag wel in de wormenbak?

Groente- en fruitresten die niet gekookt of bewerkt zijn (grove stukken fijn maken).

Gesnipperd en gehakt hout (geen hardhout).

Verkleinde stengels van verwelkte snijbloemen.

Gewone theezakjes (heel laten).

Koffieprut en papieren koffiefilters.

Ongekookte eierschillen (goed fijnmaken).

Keukenrol zonder olie of vet (beperkte hoeveelheid).

Snoeisel van onbespoten kruidachtige planten (kleine hoeveelheden tegelijk en niet te nat).

Waar kan je een wormenbak neerzetten?

Wormen in de natuur leven onder de grond. Daar is het altijd donker. Wanneer er erge koude of droge en warme perioden zijn, trekken de wormen zich wat dieper de bodem in waar de temperatuurschommelingen niet zo groot zijn en voldoende vocht aanwezig is.

Om een goede leefomgeving voor de wormen te garanderen moet de wormenbak een vorstvrije, donkere en niet te warme plek krijgen.

Een goede plek is een donkere ruimte waar zonnewarmte geen invloed heeft op de temperatuur.

Eventueel kan je de bakken afdekken tegen het teveel aan licht.

In de bakken moet een vochtig klimaat heersen.

Last van Vliegjes?

Een aantal kleine vliegsoorten vindt een wormenbak een ideale plek om zich te vermeerderen. Ze leggen hun eitjes op get GFT-afval en de larfjes gaan net als de regenwormen op zoek naar eten. Ze helpen de wormen met het omzetten naar compost.

Als je de vliegjes vervelend vindt dan moet je er voor zorgen dat al het groenafval gedurende een week of 3 helemaal is afgedekt met bijvoorbeeld een laagje tuingrond zodat er geen groen voor de vliegjes bereikbaar is om hun eitjes op af te zetten.

Het oogsten van de compost!

Na een paar maanden (tijdsduur afhankelijk van de soort GFT-afval) wordt de eerste compost zichtbaar.

Dan kan de 3^e bak in de 2^e bak geplaatst worden.

Het nieuwe GFT-afval wordt nu in bak 3 gedeponneerd.

In bak 2 gaan de wormen door met het verwerken van het GFT-afval.

Tegen de tijd dat al het afval in bak 2 is omgezet tot compost, is er daar voor de wormen niets meer te eten.

De wormen trekken dan massaal naar bak 3 waar volop verse GFT-afval beschikbaar is.

Nu kan je de compost in bak 2 oogsten.

Daarna plaats je bak 3 direct op de keitjes en wordt bak 2.

De nu lege bak 2 wordt nu bak 3 en wordt de bovenste bak waar het GFT-afval in wordt gestort. Dit proces herhaalt zich telkens als er compost geoogst wordt.

Ook moet je regelmatig het vocht (wormenthee) uit de onderste bak halen (het mag bak 2 niet raken). Na het met een factor 10 met water te verdunnen is het een waardevolle vloeibare plantenmest.

En dan is de compost klaar voor gebruik.

Zelfgemaakte compost vormt een goede basis voor zowel de sier- als de moestuin. Ook voor planten in potten is het zeer waardevol.

Het verbetert de structuur van de tuingrond en regelt de doorlaatbaarheid.

Vocht wordt beter vastgehouden waardoor je minder vaak water hoeft te geven.

Compost slaat voeding voor planten op.

Het activeert het bodemleven waardoor de voedingsstoffen makkelijker worden afgebroken tot in water oplosbare deeltjes en dan door de planten kunnen worden opgenomen.

Wanneer compost uitstrooien?

De beste tijd om de compost in je tuin aan te brengen is van een aantal zaken afhankelijk.

- Op zandgrond kan je dat het beste doen direct na de winterperiode in maart of begin april voordat het groei seizoen begint.
- Op Kleigrond is ook de herfst een goede keuze. Strooi het over de grond. Het werkt dan als een mulchlaag waardoor de bodem niet zo snel dichtslaat.
- Rozen en éénjarige planten hebben graag 2 keer per jaar een compostgift (in vroege voorjaar en juli/augustus).
- Compost gemengd met aarde of potgrond is ook goed te gebruiken als vulling voor planten in pot of als zaai of stekgrond.
- Op het grasgazon kan je twee keer per jaar (in vroege voorjaar en voor de winter) een klein laagje compost aanbrengen (goed uitharken).

Succes met je wormenbakkenset!